

ΕΝΩΤΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΑΙΤΗΣΗ

της Κοινότητας Μεσοχώρας Νομού Τρικάλων που εδρεύει στη Μεσοχώρα και εκπροσωπείται νόμιμα

ΚΑΤΑ

1. του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων,
2. του αναπληρωτή Υπουργού, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων,
3. του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας,
4. του αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας,
5. του Υπουργού Πολιτισμού, και
6. του Υπουργού Γεωργίας, Δύων νομίμως εκπροσωπούμενων.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΥΡΩΣΗ

1. της υπ' αριθ. 23271/15.12.1995 κοινής αποφάσεως των με θέμα "Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία των έργων μερικής εκτροφής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία" και όλων τυχόν πράξεων εκδοθούν συναφώς μελλοντικά (ιδίως των πράξεων δημοπρατήσεως του έργου κλπ.)
2. κάθε άλλης συναφούς διοικητικής πράξεως ή παραλείψεως.

1

Με την προσβαλλόμενη πράξη εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία ορισμένων από τα έργα του όλου σχεδίου "Εκτροφή του ποταμού Αχελώου", που περιλαμβάνει αφενός τα λεγόμενα έργα "κεφαλής" (δηλαδή τα φράγματα, του ταμιευτήρες, τις σήραγγες, τους υδροηλεκτρικούς σταθμούς [ΥΗΣ]

Ο/Κ/Κ 1520/15-2-96

και τα συναφή βοηθητικά έργα) και αφετέρου τα αρδευτικά έργα στο Θεσσαλικό κάμπιο.

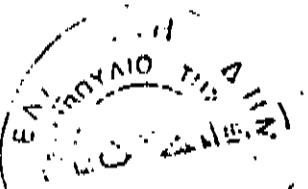
Ειδικότερα με την προσβαλλόμενη πράξη εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για α) το φράγμα, τον ταμιευτήρα και τον ΥΗΣ Μεσοχώρας, β) τη σήραγγα Μεσοχώρας-Γλύστρας μήκους 7,4 Km, γ) το φράγμα, τον ταμιευτήρα και τον ΥΗΣ Συκιάς, δ) τη σήραγγα εκτροπής μήκους 17,4 Km και τον ΥΗΣ που εγκαθίσταται στο πέρας αυτής και, τέλος, ε) την αναρρυθμιστική δεξαμενή και τον ΥΗΣ Μαυρομυρτίου.

Με την παρούσα αίτηση ζητούμε την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και όλων τυχόν εκδοθούν συναφώς μελλοντικά (ιδίως των πράξεων δημοσίευσής του έργου κλπ.) για παραβίαση πλέγματος διατάξεων του ελληνικού και κοινοτικού δικαίου, καθώς και δεσμευτικών για την ελληνική πολιτεία διατάξεων διεθνών συμβάσεων. Προς τούτο έχουμε προφανές έννομο συμφέρον διότι με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις θα επέλθει πλήρης καταστροφή του χωριού μας και όλων των καλλιεργειών και κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων από τις οποίες ζούν οι κάτοικοι της Κοινότητας, ενώ ταυτόχρονα στην ευρύτερη περιφέρεια της Κοινότητάς μας προσρίζεται να καταστραφούν ολοσχερώς σημαντικότερα μνημεία όχι μόνο της Κεντρικής Ελλάδας αλλά και ολόκληρης της Χώρας. Τέλος, με το πρόγραμμα εκτροπής του Αχελώου έχουν ήδη αρχίσει να καταστρέφονται ορενά οικοσυστήματα και δασικές εκτάσεις στη μείζονα περιοχή μας.

||

Οι λόγοι για τους οποίους πρέπει να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες πράξεις που προσβάλλονται νομότυπα και εμπρόθεσμα είναι οι ακόλουθοι:

1. Το όλο σχέδιο της εκτροπής του ποταμού Αχελώου από τη Δυτική Ελλάδα προς τη Θεσσαλία και της αξιοποίησης των εκτρεπόμενων υδάτων του προς τον Θεσσαλικό κάμπιο αποτελεί ένα πολυσύνθετο έργο με τεράστιες επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον πολλών περιοχών της δυτικής και ανατολικής Ελλάδας. Το έργο αυτό περιλαμβάνεται στα έργα της Α' κατηγορίας (Ομάδα Ι) της Κ.Υ.Α. 69269/5387/1990 με την οποία προαπομείσθηκε το ελληνικό Δίκαιο προς την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ. Συγκεκριμένα, υπήχεται στα έργα της ενότητας 10, περιπτώσεις ε' και στ' του ανωτέρου άρθρου, όπου αναφέρονται επί λέξει "έργα

δευθέτησης (canalisation) και ρύθμισης της ποής υδάτων* και *φράγματα και λοιπές εγκαταστάσεις προς συγκράτηση ή μονιμότερη αποθήκευση των υδάτων*.

Για την πρόβλεψη του εν λόγω έργου έπρεπε κατά τη νομοθεσία (άρθρα 3-5 ν. 1650/1985, προαναφερόμενες κοινοτική Οδηγία και Κ.Υ.Α.) να προηγηθεί η εκπόνηση και δημοσιοποίηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.), που να έχει ως πεδίο αναφοράς και μελέτης αφενός όλα τα σημειακά σχεδιαζόμενα έργα και αφετέρου το σύνολο της έκτασης στην οποία αναμένονται επιπτώσεις.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση η εκπονηθείσα Μ.Π.Ε. δεν αποτελεί μελέτη κατά την προηγούμενη έννοια, καθόσον ουδόπως εξετάζει μια σειρά από ζητήματα που όφειλε κατά τη νομοθεσία να εξετασεί (περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μέτρα πρόληψης κ.λπ.). Ζητήματα μάλιστα που συνδέονται με ολόκληρα τμήματα του όλου σχεδίου, όπως είναι για παράδειγμα το φράγμα Συκιάς, ο Υ.Η.Σ. Πευκοφύτου, ο ταμιευτήρας Μαυρομαρτίου και το έργο μεταφοράς του νερού μεταξύ των δύο τελευταίων. Αντίθετα, περιορίζεται στην εξέταση των επιπτώσεων μόνο στην περιοχή των έργων του ποταμού και σε ελάχιστο μέρος των θγόμενων ορεινών όγκων.

Οι προφανείς αυτές παραλείψεις ομολογούνται, άλλωστε, και από τους ίδιους του συντάκτες της Μ.Π.Ε., έχουν δε ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα την αποστασιοποιητική και μερική ανημετιώπιση των επιπτώσεων από το όλο σχέδιο. Στην πράξη, η Μ.Π.Ε. δεν συνιστά τίποτε άλλο παρά μια απλή συρραφή προηγούμενων μελετών, γεγονός που αναδαικνύεται, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι πλήθος από κρίσιμότερα και καθοριστικά για την εκτίμηση του έργου ζητήματα παραπέμπονται σε μελλοντικές μελέτες, αλλά και από το γεγονός ότι η Μ.Π.Ε. εκπονήθηκε σε διάστημα δύο μόλις μηνών, το οποίο κατά την κοινή λογική και πείρα είναι ανεπαρκέστατο για τη διερεύνηση μιας Μ.Π.Ε. ενός τόσο πολυσύνθετου και πολύπλοκου έργου.

2. Η εκπονηθείσα μελέτη δεν συνιστά σε καμία περίπτωση Μ.Π.Ε. ανταποκρινόμενη στις προβλέψεις και προδιαγραφές που επιβάλλουν αφενός οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 1650/1986, της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ και της Κ.Υ.Α. 69269/5387/1990 και αφετέρου το νομολογιακό "κεκτημένο" (Σ.τ.Ε. 1035-1040/1993, 2759-2761/1994). Δεν συνιστά δηλαδή μέσο πλήροφρησης για το σύνολο του έργου και του θγόμενου περιβάλλοντος, αξιολόγησης των επιπτώσεων σε όλες τις εκφάνσεις του, εξοδίκευσης των προτεινόμενων μέτρων πρόληψης, μείωσης ή αποκατάστασης, εξέτασης ενδεδειγμένων λύσεων (συμπληρωματικών/επιπλέον)

βάβεια της μηδενικής λύσης) και αντιπροβολής των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της καθεμιάς με αμυγλές περιβαλλοντικές αρχές και κριτήρια.

Συγκεκριμένα, η εκπονηθείσα Μ.Π.Ε. εξετάζει καταφανέστατα ανεπαρκώς την υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος σε δύο βασικότερες περιοχές που θίγονται από το έργο (πρόκειται για το υδροποτικό σύμπλεγμα Μεσολογίου και τα δασικά οικοσυστήματα της Πινδου). Επίσης, ανεπαρκώς εξετάζονται και οι σοβαρότατες και μη αντιστρεπτές επιπτώσεις που προκαλούνται στις δύο αυτές προστατευόμενες από το Σύστημα και τη νομοθεσία περιοχές.

Ως προς το υδροποτικό σύμπλεγμα Μεσολογίου η κυρίως προσβαλλόμενη πράξη αποδέχεται στην ενότητα 8, άρθρο 30, ότι είναι αναγκαία η εκτόνωση (εκ των υστέρων) Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ), προκειμένου να καταστεί επαρκής η γνώση των λειτουργιών του εν λόγω υδροποτικού συμπλέγματος. Κατά συνέπεια, η εκ των προτέρων ύπαρξη της ειδικής αυτής μελέτης ήταν αναγκαία και για την εκτόνωση μιας αξιόπιστης και σοβαρής Μ.Π.Ε., ικανής να διαγνώσει με επιστημονική πληρότητα τις επιπτώσεις, ώστε να προτείνει στη συνέχεια πρόσφορους περιβαλλοντικούς όρους.

Το γεγονός αυτό έχει ως συνέπεια να παραλείπεται από τη Μ.Π.Ε. η υπόδειξη των αναγκαιών όρων, και βεβαίως να μην προσδιορίζονται αυτοί στην κυρίως προσβαλλόμενη πράξη, να γίνεται προσπάθεια υποβάθμισης των επιπτώσεων και να χρησιμοποιούνται παραπλανητικά υδρολογικά στοιχεία, που δεν ανταποκρίνονται στην υπόχουσα κατάσταση. Όλα τα ανωτέρω είναι ιδιαίτερα σημαντικά αν ληφθεί υπόψη ότι το υδροποτικό σύμπλεγμα Μεσολογίου περιλαμβάνει υψηλής αποδοτικότητας οικοσυστήματα, προστατευόμενα, μεταξύ άλλων, κατά τρόπο απολύτως συγκεκριμένο με την Κ.Υ.Α. 1319/1993 (Β' 755), που εκδόθηκε αφενός βάσει του ν. 1650/1986 "για την προστασία του περιβάλλοντος" και αφετέρου βάσει σειράς κυρωμένων από την Ελλάδα διεθνών συμβάσεων.

Αναφορικά με την καταγραφή των θηγόμενων τοπίων και των ορεινών βιοτόπων και βιοκοινοτήτων (δηλ. των οικοσυστημάτων), καθώς και την εκτίμηση των θωγμένων και εν πολλοίς αναντιστρεπτών επιπτώσεων που αυτά δέχονται, αλλά και την υπόδειξη των αναγκαιών επανορθωτικών μέτρων, η Μ.Π.Ε. παρουσιάζει προφανέστατες ελλείψεις και στρεβλώσεις που την καθιστούν ανεπαρκή και ευάλωτη να εκτιμήσει τον σκοπό της. Είναι προς τούτο ενδεικτικό πώς παρουσιάζονται τα εξής ζητήματα:

α) Δεν παρέχεται αντικειμενική, πλήρης και δικά συγκεκριμένων στοιχείων πληροφόρηση για τα είδη ζώων (θηλαστικά, πουλιά, κ.λπ.), που φυλάξουν στις προστατευόμενες από τη νομοθεσία (ν. 998/79) δασικές εκτάσεις, και κυρίως δεν εξειδικεύονται οι όσφμενείς σε βάρος τους επιπτώσεις, αλλά και το πώς αυτές θα πρέπει να αντιμετωπισθούν. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αν ληφθεί υπόψη ότι στις εν λόγω εκτάσεις υπάρχουν πολλά είδη προστατευόμενα από την εθνική, κοινοτική και διεθνή νομοθεσία, και κυρίως ενδημούν είδη με φθίνοντα πληθυσμό ή απειλούμενα με ολόκληρη εξαφάνιση (π.χ. η βιόρα, ο λύκος, το όρνιο και η καστανή αρκούδα).

β) Επίσης παρέχεται εσφαλμένα και μη αντικειμενική πληροφόρηση για τα απαραίτητα αισθητικής και φυσικού κάλλους τοπία, τα οποία έχουν υποστεί ήδη τεράστια αλλοίωση από τα εκτελεσθέντα και εκτελούμενα παρενόμεως έργα και θα υποστούν στο μέλλον τεράστιες και εν πολλοίς μη αναστρέψιμες πλάον συνέπειες. Η έλλειψη αντικειμενικότητας στην παρουσίαση των επιπτώσεων αυτών, σε συνδυασμό και με την αυταρχία συγκεκριμένων μέτρων προστασίας, αποδεικνύει ότι μοναδικός σκοπός των μελετητών ήταν η "τυπική" και εντελώς συμβατική κάλυψη της Διοίκησης και όχι, όπως επιβάλλει η νομοθεσία, η ανόδειξη όλων των κρίσιμων περιβαλλοντικών παραμέτρων. Κι αυτό μάλλον τη στιγμή που είναι γνωστό ότι η εκτέλεση του εν λόγω έργου συνοδεύεται από την ολοκληρωτική καταστροφή του ποτάμιου, οικοσυστήματος του Αχελώου, την εξαφάνιση φαρμαγών, χωρικών, ιστορικών μνημείων, φυσικών τοπίων κ.λπ.

Σημειώνεται ότι η εκπονούμενη ΜΠΕ πρέπει να διαθέτει χαρακτηριστικά επιστημονικής εργασίας, της οποίας θεμελιώδες γνώρισμα είναι η λογική θεμελίωση των κρίσεων (ΣΤΕ 1520/1993). Ομοίως η ΜΠΕ πρέπει, επί ποινή ακυρότητας, να καταγράφει λεπτομερώς τις συγκεκριμένες επιπτώσεις (όσμενες-όσμενες, βραχυχρόνιες-μακροχρόνιες, επανορθούμενες-μη επανορθούμενες), που αναμένεται να έχει το σχεδιαζόμενο έργο στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής (ευρείας και όσμενης επιρροής). Για την πληρότητά της είναι άλωστε αναγκαίο να εξετάζονται με επιστημονική επάρκεια οι εναλλακτικές λύσεις που αναζητήθηκαν για το όλο έργο, με ταυτόχρονη εξέταση αν είναι ή όχι επιταπτή η εκτέλεση του έργου ή αν αυτό αποκλείεται λόγω μη ανεκτής βλάβης του περιβάλλοντος. Επίσης, πρέπει να εκτιμούνται καθεαυτή η αναγκαιότητα του (ΣΤΕ 2759-2760/1994). Η υποχρέωση αυτή είναι προφανής διότι μόνο με τον τρόπο αυτό είναι δυνατό να επέλγει η πλέον θετική και ενδεδειγμένη για το βαρυνόμενο φυσικό

και ανθρωπογενής περιβάλλον λύση. Από την προσεχική ανάγνωση της προκειμένης Μ.Π.Ε. συνάγεται ευχερώς άλλωστε ότι και όπου τυχόν γίνεται αναφορά σε εναλλακτικές εκδοχές και μόνο, τούτο επιχειρείται με άκρας συνοπτικό τρόπο, χωρίς αξιολόγηση των πραγματικών δεδομένων.

3. Με αίτηση ακυρώσεως των αιτούντων που κατατέθηκε στις 12.10.1995 (αρ. κατ. 7504) προσεβλήθη απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού με την οποία δόθηκε έγκριση για κατάλυση όλων των μνημείων περιοχής της Κεντρικής Ελλάδας, από το έργο εκτροπής του Αχελώου. Αναμένεται ο προσδιορισμός δικασίμου για την αίτηση αυτή, η οποία στρέφεται κατά πράξεως του εν λόγω Υπουργού με την οποία παρέχεται προέγκριση χωροθέτησης του έργου.

Η προϋπογραφή του Υπουργού Πολιτισμού στην προσβαλλόμενη με την παρούσα πράξη (ειδικότερα της ενότ. δ', άρθρα 43-46 που αφορούν την πολιτιστική κληρονομιά) αποτελεί συνέχεια και, εν πολλοίς, επανάληψη του ίδιου σκεπτικού, με μόνη τη διαφορά ότι επαναλαμβάνει συγκεκριμένες αναφορές της Μ.Π.Ε., επί της οποίας στηρίζεται η προσβαλλόμενη πράξη. Στη Μ.Π.Ε. τα σχετικά με την πολιτισκή κληρονομιά καλύπτουν μόλις 9 σελίδες (ενότητα 6.2.6.1, 7.Β.9 και 8.Β.9). Εξετάζοντας εκ του σύνεγγυς τα εκτιθέμενα στις εντά αυτές σελίδες, διαπιστώνουμε, για μία ακόμη φορά, την ασύγγνωστη προχειρότητα και την έλλειψη συγκεκριμένων λύσεων, συνδυασμένων με την υπεκφυγή της παραπομπής σε μελλοντικές (αν και όποτε γίνουν) "μελέτες", πράγμα που δεν εμποδίζει, βέβαια, να προχωρήσουν τα κατασκευαστικά έργα.

Επίσης, είναι καταφανέστατο ότι δεν έγινε καμία απολύτως εξέταση με επιστημονική σοβαρότητα εναλλακτικών λύσεων για τις οποίες αβασάνιστα αναφέρεται ότι "θα πρέπει να εξετασθούν" στο μέλλον. Ακόμα, με όσα γενικώς και αορίστως προτείνονται, όπως η «λύση» της κάλυψης μνημείων, ομολογείται περίτρανα ότι δεν μπορεί να εκτηρηθεί αν αυτή είναι τεχνικά εφικτή.

Κατά συνέπεια όσων εκτέθηκαν, η προσβαλλόμενη πράξη είναι ακυρωτέα για τους ίδιους ακριβώς λόγους που επικαλούμαστε στην προηγούμενη αίτηση ακυρώσεως κατά του Υπουργού Πολιτισμού: παράβαση του άρθρου 24 παρ. 1 Συντ., έλλειψη νόμιμης απολογίας και αοριστία της πράξεως, παράβαση του άρθρου 50 παρ. 1 εδ. 2 και 3 του Κ.Ν. 535/1932, αλλά και του άρθρου 52 του ίδιου νόμου, παράβαση του άρθρου 17 Συντ. για παράνομη καταστροφή περιουσιακού στοιχείου της Εκκλησίας δίχως απαλογίωση ούτε καθορισμό αποζημιώσεως, παράβαση του ν. 1127/1981 και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία της Αρχαιολογικής

Κληρονομιάς (άρ. 1 και 2) και, τέλος, παράβαση του ν. 2039/1992 (Σύμβαση της Γρανάδας) για την αρχαιολογική κληρονομιά (άρθρα 3 παρ. 2, 4, παρ. 2, 5, 6, 7, 9 και 10), όπως ειδικότερα εκθέτουμε στη συναφή αίτηση ακυρώσεως.

4. Λογική απόρροια της έλλειψης μιας σοβαρής σε σχέση με το μέγεθος, τη συνθετότητα και την πολυπλοκότητα του έργου Μ.Π.Ε. - που ουσιαστικά ισοδυναμεί με την αυταρχία της - είναι ότι οι συγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι είναι απρόσφοροι και εντελώς ανεπαρκείς για το σκοπό που καλούνται να επιτελέσουν. Αξίζει ενδεικτικά να σημειωθούν τα εξής:

Η προσβαλλόμενη πράξη παραπέμπει σε άλλες μεταγενέστερες και μη υφιστάμενες μελέτες για την αντιμετώπιση μιας σειράς από κρισιμότητα και καθοριστικά για την πληρότητα των όρων ζητήματα με αμηνώς περιβαλλοντικό χαρακτήρα. Τα ζητήματα αυτά επιβάλλεται ασφαλώς να ρυθμίζονται στο πλαίσιο της κρίσιμης Μ.Π.Ε. και των συγκεκριμένων όρων. Συγκεκριμένα, παραπέμπονται, μεταξύ άλλων, σε μεταγενέστερο χρόνο η αντιμετώπιση: α) των επιπτώσεων που θα έχει η απόρριψη τεραστίων ποσοτήτων χυματουργικών και άλλων υλικών - όνω των 500.000 μ3 (ενότητα δ' άρθρο 3 της πράξης), β) της διάβρωσης των εδαφών που συνεπείγεται στις λακάνες απορροής η κατασκευή των ταμειυτήρων Μεσοχώρας και Συκιάς (ενότητα δ' άρθρο 24), γ) των επιπτώσεων σε τηρήμα του υγειοπροτικού συμπλέγματος Μεσολογίου και συγκεκριμένα στις πηγές Λάμπρος (ενότητα δ' άρθρο 29), δ) του σοβαρότατου ζητήματος της ελεύθερης επικοινωνίας της Ιχθυοπανίδας (ενότητα δ' άρθρο 36), ε) της διάσωσης του κατακλυζόμενου Μοναστηρίου Αγίου Γεωργίου Μυροφύλλου (ενότητα δ' άρθρο 43), στ) των ζητημάτων που συνέχονται με την κατάλυση ενεργών οικισμών και την κοινωνικά αβασάνιστη μετατόπισή τους (ενότητα δ' άρθρο 21).

Υπό αυτά τα δεδομένα, η προσβαλλόμενη πράξη δεν ανταποκρίνεται προς τους όρους και της προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 2-5 του ν. 1650/1986, της ΚΥΑ 69269/5387/1990 και της Οδηγίας 85/337 ΕΟΚ και πρέπει για το λόγο αυτό να ακυρωθεί.

5. Επίσης, η προσβαλλόμενη εγκριτική πράξη είναι αναπόδύνητη, άλλως ανεπαρκώς αιτιολογημένη, και διότι δεν αναφέρονται οι ειδικότεροι λόγοι για τους οποίους δεν έγιναν δεκτές οι επιστημονικά τεκμηριωμένες απόψεις που υπεβλήθησαν από τρίτους κατά το στάδιο δημοσιοποίησης της ΜΠΕ, προκαλώντας να μειωθούν στο ελάχιστο δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις από την πραγματοποίηση του έργου.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 περ. β' του ν. 1650/1986 και το άρθρο 9 παρ. 4 της ΚΥΑ 69269/5387/1990 κάθε απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων υπογράφεται από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ και τους κατά περίπτωση συναρμόδιους Υπουργούς (ΣΤΕ 1872/1994). Κατά παράβαση των διατάξεων αυτών, στην επίδικη περίπτωση η προσβαλλόμενη εγκριτική απόφαση δεν υπογράφηκε από όλους τους συναρμόδιους Υπουργούς, αλλά μόνον από ορισμένους εξ αυτών. Παρακαλήθηκαν έτσι παρανόμως οι Υπουργοί Εσωτερικών και Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μολονότι το επίδικο έργο άπτεται ζητημάτων της άμεσης αρμοδιότητας τους, όπως είναι η κατάλυση της Κοινότητας Μεσοχώρας του Νομού Τρικάλων.

7. Όπως προκύπτει από τα προλεγόμενα της προσβαλλόμενης πράξης έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων και από τα στοιχεία του φακέλου, δεν τηρήθηκε νομότυπα η διαδικασία δημοσιότητας της εκπονηθείσας κατά του άρθρου 3-5 του ν. 1650/1986 μελέτης, η οποία προβλέπεται άλλωστε λεπτομερώς με τις διατάξεις της Κ.Υ.Α. 75308/5512/1990 (ΦΕΚ Β, 691), σε συνδυασμό με το άρθρο 6 της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ. Ειδικότερα, αφενός η δημοσίωση της ΜΠΕ έπρεπε να είχε επεκταθεί και στην επίσημη επηρεαζόμενη από το έργο περιοχή του Νομού Ιωαννίνων όπου πηγάζει ο Αχελώος ποταμός, αφετέρου η προβλεπόμενη διαδικασία τηρήθηκε πληρημελώς τουλάχιστον όσον αφορά τη Νομαρχία Ευρυτανίας, για την οποία δεν έγινε η επιβαλλόμενη ανακοίνωση στον τύπο. Οι παραλείψεις αυτές συνιστούν προφανή παραβίαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας.

Αλλά και κατά τη δημοσίωση της ΜΠΕ στους Τριτάκτων και Γρεβενών διαπιστώθηκε σειρά παραβάσεων της ειδικής νομοθεσίας, ιδίως ως προς τον τρόπο πρόσληψης των ενδιαφερόμενων (ελλείπες περιεχόμενο και παράτυπη διαδικασία γνωστοποίησης της σχετικής ανακοίνωσης της Νομαρχίας) και την εντέλει δυνατότητα πρόσβασης στα συνοδευόμενα την εκπονηθείσα ΜΠΕ στοιχεία του φακέλου (απαγόρευση λήψης φωτοαντιγράφων κ.λπ.). Με αυτές τις προδιαγραφές περιγράφηκε ουσιαστικά το δικαίωμα των πολιτών προς ενημέρωση και υποβολή προτάσεων, όπως προβλέπεται στις προαναφερόμενες εθνικές και κοινοτικές διατάξεις (ΣΤΕ 3943/1995).

8. Η τυχόν εφαρμογή της προσβαλλόμενης πράξεως θα έχει ως άμεγες επακόλουθο την εξαφάνιση ή, στην καλύτερη των περιπτώσεων, την ανεπανόρθωτη υποβάθμιση προστατευόμενων και ευαίσθητων οικοσυστημάτων (υδροτοπικών και δασικών), δηλαδή την εξαφάνιση πλήθους τύπων από οικισμούς και είδη πανίδας

και Χλωρίδας, που προστατεύονται από μια σειρά δεσμευτικών για την ελληνική πολιτεία κειμένων διατάξεων της κοινοτικής και διεθνούς νομοθεσίας.

Συγκεκριμένα, η προσβαλλόμενη πράξη αντικειαι στις ρυθμίσεις των Οδηγών 79/409/ΕΟΚ "για την προστασία των αγρίων πτηνών", και 92/43/ΕΟΚ "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας", καθώς και στις ρυθμίσεις των διεθνών συμβάσεων της Βέρνης του 1979 "για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης", της Βόννης του ίδιου έτους "για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών που ανήκουν στην άγρια πανίδα", του Ραμόντ του 1974 "για την προστασία των διεθνούς ενδιαφέροντος υγροτόπων ιδίως ως υγροβιοτόπων" και του Ρίο "για τη βιολογική ποικιλότητα".

Σημειώνεται ότι σε επίκληση της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ και των συμβάσεων της Βέρνης και Ραμόντ εκδόθηκε η προαναφερθείσα Κ.Υ.Δ. 1319/1993 «Μέτρα για την προστασία των υγροτόπων λιμνοθαλασσών Μεσογείου - Αιτωλικού, κάτω Ρου και εκβολών ποταμών Ευήνου και Αχελώου και άλλων βιοτόπων της ευρύτερης περιοχής τους». Από τις προηγούμενες διεθνείς συμβάσεις, οι μεν συμβάσεις του Ραμόντ, της Βόννης και του Ρίο έχουν ήδη κυρωθεί από την Ελλάδα (ν.δ. 191/1974, ν. 1335/1983, ν.2204/1994), η δε σύμβαση της Βόννης έχει εγκριθεί με την υπ' αριθ. 82/461/ΕΟΚ απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (L 210/1982).

9. Ουμελιώδη παράλειψη αποτελεί επίσης το γεγονός ότι η Διοίκηση δεν εκτόνησε, πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης, τα προβλεπόμενα από τó άρθρο 1-5 του ν. 360/1976 "Περί Χωροταξίας και Περιβάλλοντος" χωροταξικά σχέδια για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις στις οποίες σχεδιάζεται η εκτέλεση των έργων.

Η σοβαρότητα της συγκεκριμένης παράλειψης απορρέει από το γεγονός ότι στο πλαίσιο της εκτόνησης των σχεδίων αυτών θα ήταν δυνατή, πριν τη θεσμοδότηση των τελικών χρήσεων γης, σε τόσο μάλλον μεγάλες χωροταξικές κλίμακες, η μελέτη όλων των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών παραμέτρων (προστασία του περιβάλλοντος, εκτέλεση έργων υποδομής, αναπτυξιακές κατευθύνσεις κ.λπ.), ώστε να είναι δυνατή η στάθμιση όλων των συγκρουόμενων έννομων αγαθών. Γίνεται άλλωστε δεκτό ότι με το άρθρο 24 του Συντάγματος καθιερώνεται η αρχή της Χωροταξίας, σύμφωνα με την οποία ο Χωροταξικός σχεδιασμός οφείλει να προηγείται όλων των αποφάσεων της Διοίκησης που επηρεάζουν την Χωροταξική οργάνωση και, κατά επέκταση, την προστασία του περιβάλλοντος.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση όχι μόνο δεν μελετήθηκαν προκαταβαλικά στο πλαίσιο Ειδικών Χωροταξικών Μελετών οι προαναφερόμενες παράμετροι και βεβαίως δεν υπήρξε ο προσαρτούμενος χωροταξικός σχεδιασμός, ούτε καν συντάχθηκε μια συνολική μελέτη σκοπιμότητας για αυτό τούτο το έργο. Τα ανωτέρω αποδεικνύονται και από το ότι για την κάλυψη της σοβαρότητας αυτής παράλειψης η ίδια η Μ.Π.Ε. αφιερώνει τμήματα της στην οικονομική σκοπιμότητα του έργου, γεγονός που αποδεικνύει, από ένα άλλο πρίσμα αυτή τη φορά, την ουσιαστική ανυπαρξία και μελέτης οικονομικής σκοπιμότητας του έργου και Μ.Π.Ε., που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

10. Το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της χώρας προστατεύεται ως σύνθετο, συλλογικό, αναπαραστάσιο και αναγκαίο για τη ζωή του ανθρώπου αγαστά από το άρθρο 24 του Συντάγματος. Ιδιαίτερα ως προς το φυσικό περιβάλλον ο συντακτικός νομοθέτης, επειδή η οικολογική ισορροπία έχει καθοριστική σημασία για τη δημιουργία συνθηκών που διασφαλίζουν την ποιότητα ζωής, καθιερώνει με τους επιμέρους ορισμούς του ρητή ανταγωνιστική υποχρέωση για όλα τα πολιτειακά όργανα να το προστατεύουν. Επίσης εντάσσεται: α) στον κοινό νομοθέτη να μεριμνήσει για την πραγμάτωση του σκοπού αυτού, θεσπίζοντας πρόσφορα και αποτελεσματικά μέτρα για τη διαφύλαξη, την περιφρούρηση και την ανάπτυξη του προς εξυπηρέτηση, υπό σύγχρονες συνθήκες, του δημόσιου συμφέροντος και β) στη Διοίκηση να εφαρμόσει ορθά τα μέτρα αυτά. Επιδέικει δηλαδή τον έλεγχο και την αποτροπή όλων εκείνων των παρενεργειών οι οποίες θα ήταν δυνατό να οδηγήσουν στην επιδείνωση του υφιστάμενου φυσικού περιβάλλοντος, με την ποιοτική και ποσοτική υποβάθμιση, αλλοίωση, ανατροπή ή καταστροφή του, η οποία είναι δυνατόν να επέλθει και (ή συνήθως) διαμέσου της αξιοποίησης του για διάφορους παραγωγικούς σκοπούς. Ο κίνδυνος αυτός γίνεται μάλλον σοβαρότερος όταν η προτεινόμενη αξιοποίηση ή ανάπτυξη όχι μόνο δεν εγγυάται και εξασφαλίζει τη διατήρηση των υφιστάμενων οικοσυστημάτων, αλλά αντίθετα μπορεί να προκαλέσει ακόμη και την ανεπανόρθωτη καταστροφή τους.

Εν προκειμένω με την προσβαλλόμενη πράξη της Διοίκησης είναι βέβαιο ότι θα αλλοιωθεί δραστικά ο χαρακτήρας πολλών οικολογικά μοναδικών, και μάλλον με διεθνές ενδιαφέρον, περιοχών της χώρας. Πράγματι, η πραγματοποίηση του σύνθετου και πολύπλοκου έργου της εκροής των υδάτων του ποταμού Αχελώου, χωρίς να έχουν προβλεφθεί στοιχειωδώς τα αναγκαία μέτρα προστασίας και διαφύλαξης των επιπρεζομένων περιοχών, αντιβαίνει προς της προστατευτικές

Διατάξεις του Συντάγματος για το φυσικό περιβάλλον και σωστά παραβίαση του
οικολογικού κεκτημένου που θεμελιώνεται στο άρθρο 24.

11. Τέλος, η προσβαλλόμενη πράξη αντιβαίνει και προς τις διατάξεις των
άρθρων 2 και 130P της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία έχει μάλιστα
αυξημένα κοχύ δόση κυρώθηκε με τον ν. 2077/1992. Με τις διατάξεις αυτές
εισήχθησαν στην εσωτερική έννομη τάξη μας οι αρχές της πρόληψης, της συνετής-
ορθολογικής χρήσης των φυσικών πόρων και της βιώσιμης ανάπτυξης, της
ανάπτυξης δηλαδή που οφείλει να καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να
διακυβείει αυτές των μελλοντικών γενεών. Σημειώνεται ότι οι προαναφερόμενες
αρχές αναγνωρίζονται και από τη σχετική νομολογία (ΣΤΕ 2759-2760/1994).

Ιδιαίτερα για την πραγμάτωση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης είναι
υποχρεωτική η ενσωμάτωση της προστασίας του περιβάλλοντος σε όλες τις
επιμέρους δραστηριότητες της Διοίκησης (γεωργία, ενέργεια, μεταφορές κ.λπ.), κατά
τέτοιο μάλιστα τρόπο ώστε να αποφεύγεται η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων,
ιδίως δε των προστατευόμενων και ευπαθών. Η ενσωμάτωση αυτή θα πρέπει, σε
κάθε περίπτωση, να γίνεται πριν η βλάβη του περιβάλλοντος λαμβάνει
ανεπανόρθωτο η δυσεπανόρθωτο χαρακτήρα. Στην προκειμένη όμως περίπτωση εξ
όσων αναπτύχθηκαν αποδεικνύεται αβίαστα ότι η Διοίκηση παρέβιασε την αρχή
αυτή με τις πράξεις και παραλείψεις της.

Για τους λόγους αυτούς

Και όσους επιφυλασσόμεστε να προσθέσουμε αργότερα με δικόγραφο
προσθέτων λόγων

ΖΗΤΟΥΜΕ

Να γίνει δεκτή η παρούσα αίτηση μας.

Να ακυρωθούν: α) η κοινή υπουργική απόφαση 23271/15.12.1995 με θέμα
*Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία των έργων
μερικής εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία*, β) όσες
τυχόν πράξεις εκδοθούν συναφώς μελλοντικά (ιδίως οι πράξεις δημοσίευσής του
έργου κλπ.) και γ) κάθε άλλη συναφής διοικητική πράξη ή παράλειψη.

Να καταδικασθεί το Δημόσιο στην ενγένη δικαστική μας δαπάνη.

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 1995

Οι Πληρεξούσιοι Δικηγόροι

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
Δ Ι Κ Η Ρ Ο Ρ Ο Σ
ΤΗΛ. 30 - 10672 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 3617.443 - 3635.137

ΒΑΣΙΛΗΣ Κ. ΔΕΡΒΙΝΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ Α.Μ. ΔΙΔ 3177
ΞΕΝΙΑΣ 29 - ΑΘΗΝΑ 115 28
ΤΗΛ. 7700362 - 3214645
ΑΦΜ: 19967903

ΜΑΡΙΟΣ ΧΡ. ΧΑΙΝΤΑΡΑΪΣ
Δ Ι Κ Η Ρ Ο Ρ Ο Σ
ΧΑΡ. ΤΡΚΟΤΗ 31 - 106 81 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 3817 408 - 6927 444

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΚΡΑΤΗΣΗ
ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

13-8-1996

Μερίτωδκη